

# VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY

Příloha č.

k usnesení vlády

ze dne 18. května 2009 č. 640

## Stanovisko

### **vlády k návrhu zákona o kompenzaci za ztrátu zaměstnání z politických důvodů v letech 1948 až 1989 (sněmovní tisk č. 809)**

Vláda na své schůzi dne 18. května 2009 projednala a posoudila návrh zákona o kompenzaci za ztrátu zaměstnání z politických důvodů v letech 1948 až 1989 (sněmovní tisk č. 809) a doporučuje, aby při jeho dalším projednávání bylo přihlédnuto k těmto připomínkám:

1. Z návrhu není zcela zřejmá povaha kompenzačního příspěvku. Podle ustanovení § 1 odst. 1 návrhu se má jednat o „jednorázový“ příspěvek, zatímco jiná ustanovení pojednávají o „vyplácení příspěvku v pravidelné měsíční výplatě“ (§ 5 odst. 2 návrhu), respektive předpokládají valorizaci příspěvku (§ 4 odst. 2 návrhu). Důvodová zpráva k § 4 návrhu pak pro změnu uvádí, že příspěvek představuje zvláštní „dočasnou“ dávku. Uvedený rozpor ohledně povahy příspěvku je třeba dořešit, a to včetně jednoznačného stanovení celkové výše příspěvku, který lze téže osobě vyplátit. Má-li být dávka skutečně pouze jednorázová, doporučuje vláda v souvislosti s jejím vyplacením používat dokonavý slovesný vid.

2. Vymezení rozhodného období, které podle návrhu končí až dnem 1. ledna 1990, neodpovídá úpravě podle jiných právních předpisů. Například podle zákona č. 181/2007 Sb., o Ústavu pro studium totalitních režimů a o Archivu bezpečnostních složek a o změně některých zákonů, se obdobím komunistické totalitní moci rozumí úsek československých dějin končící dnem 29. prosince 1989. Stanovení rozdílných dat vláda nepovažuje za důvodné. Rovněž v navrženém názvu návrhu zákona je uveden rok 1989, což také neodpovídá ukončení navržené rozhodné doby až dnem 1. ledna 1990.

3. Požadavek státního občanství České republiky jako jedna z podmínek vzniku nároku na jednorázový kompenzační příspěvek, zapracovaný do § 1 návrhu, má diskriminační povahu. Ve smyslu čl. 7 odst. 2 nařízení Rady (EHS) č. 1612/68 o volném pohybu pracovníků uvnitř Společenství, požívají pracovníci, kteří jsou příslušníky jiných členských států, stejných sociálních a daňových výhod jako pracovníci tuzemští. Po zavedení institutu občanství EU Maastrichtskou smlouvou se zákaz diskriminace analogicky vztahuje i na nevýdělečně činné osoby. Evropský

soudní dvůr přitom jako sociální výhody ve smyslu výše uvedeného ustanovení chápe nejen výhody, jež jsou spojeny s výkonem práce, ale např. i slevy na jízdném, nebo dokonce volbu jednacího jazyka před soudem, pokud takové výhody jsou v daném státě poskytovány jeho vlastním státním příslušníkům. Poskytnutí jednorázového kompenzačního příspěvku je přitom sociální výhodou ve smyslu čl. 7 odst. 2 nařízení Rady (EHS) č. 1612/68 a vláda proto doporučuje tento požadavek z návrhu zákona vypustit.

4. Vláda v zájmu zamezení nedůvodných odchylek od jiných právních úprav doporučuje vypustit z návrhu ustanovení § 3 odst. 3 až 5 (chybně označené jako odst. 8 až 10) a ponechat tak režim opravných prostředků obecné úpravě podle správního řádu, respektive podle soudního řádu správního. Tato připomínka ostatně odpovídá dlouhodobé snaze o eliminaci odchylek od obecných procesních předpisů a tím o zpřehlednění právního řádu.

5. Ustanovení části druhé, třetí a páté návrhu vláda doporučuje upravit tak, aby jejich text zcela navazoval na ustanovení právních předpisů, které se uvedenými částmi navrhuje novelizovat.

6. Ustanovení části čtvrté návrhu doporučuje vláda pro nadbytečnost vypustit, neboť se zde v rámci soudního řádu správního navrhuje novelizovat pouze text poznámky pod čarou, která však nemá charakter normativní, nýbrž toliko informativní, takže navržená změna nepředstavuje faktickou změnu právní úpravy.

7. Vláda upozorňuje, že navržené nabytí účinnosti zákona již dnem jeho vyhlášení může v praxi vyvolat značné obtíže, neboť nedává žádný časový prostor pro realizaci nezbytných příprav na aplikaci zákona. Rovněž důvody, které předkladatelé uvádějí pro nabytí účinnosti zákona již dnem jeho vyhlášení, tedy nutnost provedení rozpočtových úprav a organizačních změn v rámci České správy sociálního zabezpečení, spíše nasvědčují tomu, aby návrhu byla přiznána alespoň minimální, tj. patnáctidenní legisvakanční doba. Vláda nadto připomíná, že návrh se týká i jiných správních úřadů, než je Česká správa sociálního zabezpečení, zejména Ministerstva práce a sociálních věcí, Ministerstva spravedlnosti, Ministerstva obrany a Ministerstva vnitra, což podle názoru vlády rovněž podporuje požadavek na stanovení jisté legisvakanční lhůty.

8. V návrhu není upřesněn způsob zajištění krytí jeho finančních dopadů na státní rozpočet, včetně krytí nákladů, které příslušným správním orgánům vzniknou v souvislosti s řízením o přiznání příspěvku; výdaje související s vyplacením příspěvků nejsou zahrnuty ve státním rozpočtu na příslušný rok ani ve střednědobém výhledu. Uvedený nedostatek je nutné při dalším projednávání návrhu vyjasnit.

9. Návrh rovněž vykazuje řadu formálních a legislativně technických nedostatků, z nichž vláda zvláště upozorňuje na tyto:

- nepřesný název návrhu, v němž není zohledněno, že se navrhuje novelizovat další čtyři související zákony,
- chybné označení jednotlivých odstavců návrhu,
- nedůsledné používání legislativních zkratk „oprávněná osoba“ a „příspěvek“,
- nejednotně formulované odkazy na zákon č. 87/1991 Sb., o mimosoudních rehabilitacích, ve znění pozdějších předpisů (§ 1 odst. 1 a § 3 odst. 2 návrhu),
- nejednotné používání pojmů „žádost“ a „návrh“, z nichž pouze první z nich odpovídá terminologii správního řádu,
- chybějící uvedení služebního poměru v § 3 odst. 2 větě třetí návrhu,
- používání již překonané či nepřesné právní terminologie (pojem „občan“ namísto pojmu „státní občan“, pojem „ozbrojený sbor“ namísto pojmu „bezpečnostní sbor“),
- některé rozpory mezi samotným návrhem a jeho důvodovou zprávou (např. v případě lhůty podle § 3 odst. 2).